

System podatkowy Republiki Czeskiej

System podatkowy Republiki Czeskiej określony jest ustawami rzeczowymi, które stanowią podstawowe parametry danego podatku: kto jest podatnikiem lub płatnikiem podatku, co jest przedmiotem podatku, co jest zwolnione z opodatkowania, jaka jest stawka podatkowa. Są to następujące ustawy:

Ustawa nr 586/1992 Dz.U., o podatkach dochodowych (o daních z příjmů)

Ustawa nr 593/1992 Dz. U., o rezerwach dla celów ustalenia podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym (o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů)

Ustawa nr 338/1992 Dz.U., o podatku od nieruchomości (o dani z nemovitosti)

Ustawa nr 357/1992 Dz.U., o podatku od spadków, darowizn i przeniesienia praw do nieruchomości (o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí)

Ustawa nr 16/1993 Dz.U., o podatku drogowym (o dani silniční)

Ustawa nr 235/2004 Dz.U., o podatku od wartości dodanej (o dani z přidané hodnoty)

Ustawa nr 353/2003 Dz.U., o podatkach akcyzowych (o spotřebních daních).

Prawa i obowiązki podmiotów opodatkowanych z jednej strony a organu podatkowego z drugiej strony określa norma procesowa, która reguluje proces opodatkowania.

Ustawa nr 337/1992 Dz.U., o ordynacji podatkowej (o správě daní a poplatků).

Jest to jedyna ustawa regulująca proces opodatkowania i stąd też jest najważniejszą ustawą systemu podatkowego. Oprócz wzajemnych praw i obowiązków podmiotów opodatkowania oraz organu podatkowego określa miejscową właściwość podmiotów opodatkowania, sposób naliczania podatków, sposób ich uiszczania, terminy obowiązujące w postępowaniu podatkowym, składanie zaskarżeń wobec decyzji organu podatkowego oraz sposób i warunki dla przymusowego spełnienia obowiązku podatkowego. Jest to ustawa uniwersalna i ma ona charakter wspomagający – organ podatkowy na jej podstawie postępuje tylko w sytuacjach, gdy odrębna ustawa podatkowa o

charakterze materialno-prawnym (np. ustawa o podatkach dochodowych) nie określa innych procedur np. terminów składania zeznań podatkowych itp. Znajomość ustawy jest ważną przesłanką dla kwalifikowanego postępowania wobec organu podatkowego oraz dla wykorzystania wszystkich praw w postępowaniu podatkowym.

Uregulowanie procesu ordynacji podatkowej

Obowiązek rejestracji

Obowiązek rejestracji dotyczy wszystkich osób fizycznych i prawnych, które otrzymają zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej lub rozpoczną prowadzenie innej samodzielnej działalności zarobkowej. Ten obowiązek rejestracyjny podmiot opodatkowania musi spełnić na podstawie § 33 ust. 1) ustawy nr 337/92 Dz.U., o ordynacji podatkowej (dalej uoop) przed upływem 30 dni od dnia, w którym uzyska zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej lub od dnia, w którym rozpocznie wykonywanie innej samodzielnej działalności zarobkowej. Obowiązku rejestracji nie ma ten podmiot opodatkowania, któremu powstanie tylko okazyjny lub jednorazowy obowiązek podatkowy, lub w przypadku którego przedmiotem opodatkowania jest tylko nieruchomość, a nie ma jednocześnie obowiązku rejestracji do (płacenia?) innego podatku. Obowiązku rejestracji nie mają również podatnicy, którzy osiągają wyłącznie dochody z działalności zależnej oraz dochody opodatkowane wg szczególnej stawki podatkowej.

Ustawa o ordynacji podatkowej oprócz obowiązku rejestracji określa również w § 33 ust. 2 obowiązek zgłoszenia. Jeżeli podatnik rozpocznie prowadzenie działalności lub zacznie osiągać przychody podlegające opodatkowaniu, ma obowiązek zgłoszenia tego faktu organowi podatkowemu przed upływem trzydziestu dni.

Spełniając swój obowiązek rejestracji lub zgłoszenia podmiot opodatkowania ma obowiązek poinformować o swoim pełnym imieniu lub nazwie, miejscu zamieszkania, miejscu prowadzenia działalności lub siedzibie, PESEL oraz ewentualnie regon. W przypadku osoby prawnej lub fizycznej, będącej podmiotem gospodarczym, dodatkowo numery rachunków bankowych, na których są gromadzone środki pieniężne pochodzące z jej działalności gospodarczej. Następnie podawane są dane niezbędne do określenia miejscowej

właściwości organu podatkowego, rodzaju obowiązków podatkowych, które w przypadku tej osoby wchodzi pod rozagę, oraz jej jednostki organizacyjne. Osoba prawna podaje również informacje o swoim organie statutowym oraz ewentualnie osoby, uprawnione poza tym organem do występowania w jej imieniu w sprawach podatkowych. W przypadku, gdy chodzi o podmiot opodatkowania mający siedzibę lub miejsce zamieszkania za granicą, zgłasza się zawsze informację o pełnomocniku w kraju do celów doręczenia korespondencji.

Jeżeli nastąpią zmiany w zakresie wyżej wymienionych faktów i danych, zwłaszcza w sytuacji, gdy wygaśnie obowiązek w stosunku do któregoś z podatków, istnieje obowiązek ustawowy zgłoszenia tych zmian organowi podatkowemu w ciągu 15 dni od dnia wystąpienia tych zdarzeń.

W sytuacji, gdy podmiotem opodatkowania jest osoba mająca siedzibę lub miejsce zamieszkania za granicą i nie ma na terytorium Republiki Czeskiej stałego zakładu ani nieruchomości, ma on obowiązek złożenia zgłoszenia rejestracyjnego najpóźniej przed upływem 5 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania czynności podlegającej opodatkowaniu lub czynności, której celem jest uzyskanie podlegających opodatkowaniu przychodów.

Zgłoszenie rejestracyjne lub informacyjne składa się organowi podatkowemu na druku wydanym przez ministerstwo.

Organ podatkowy przyznaje zarejestrowanemu podmiotowi opodatkowania numer identyfikacji podatkowej (daňové identifikační číslo, DIČ) oraz wydaje zaświadczenie o dokonanej rejestracji. Podmiot opodatkowania ma obowiązek posługiwania się tym numerem w każdej sytuacji w kontaktach z organem podatkowym.

Numer identyfikacji podatkowej zawiera kod „CZ“ oraz rdzenną część, którą tworzy ogólny identyfikator. Ogólnym identyfikatorem w przypadku osoby fizycznej jest jej PESEL, ewentualnie inny identyfikator przyznany na mocy odrębnej ustawy, zaś w przypadku osoby prawnej numer identyfikacyjny (regon). Jeżeli podmiot opodatkowania nie posiada ogólnego identyfikatora, organ podatkowy przyznaje własny identyfikator.

Jeżeli podmiot opodatkowania przestaje wykonywać czynności lub osiągać przychody podlegające opodatkowaniu, organ podatkowy podejmuje działania niezbędne do przyspieszonego ustalenia podstawy opodatkowania i poboru pozostających do zapłaty kwot z tytułu wszystkich podatków za cały okres jego działalności, z której osiągał przychody podlegające opodatkowaniu. Podmiot opodatkowania ma obowiązek przedłożenia jednocześnie z wnioskiem o wyrejestrowanie w rejestrze handlowego pisemnej zgody organu podatkowego, o której wydanie składa wniosek. W przypadku, gdy w zakresie tego wniosku nie zostanie podjęta decyzja przed upływem 3 miesięcy od jego złożenia,

przyjmuje się, że zgoda została udzielona. O decyzji podjętej w sprawie wniosku powiadamia się podmiot opodatkowania oraz sąd, który prowadzi rejestr handlowy lub Urząd ds. działalności gospodarczej albo inny podmiot, który prowadzi na podstawie odrębnych przepisów ewidencję przedsiębiorców.

Właściwość miejscowa

Właściwy miejscowo jest organ podatkowy wobec podmiotu opodatkowania. Ustawa o ordynacji podatkowej określa właściwość miejscową organu podatkowego w § 4. Podmiot opodatkowania ma obowiązek zarejestrowania się w tym organie podatkowym, w którym określona jest ogólna właściwość miejscowa. Właściwość miejscowa organu podatkowego zależna jest w przypadku osoby prawnej od miejsca jej siedziby w Republice Czeskiej a w przypadku osoby fizycznej od miejsca zamieszkania na terenie Republiki Czeskiej, w pozostałych przypadkach od miejsca, w którym przeważnie przebywa, tj. w którym przebywa największą ilość dni w roku. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej na podstawie powyższych reguł, bierze się pod uwagę miejsce, w którym podmiot opodatkowania ma stały zakład lub miejsce, w którym na terytorium republiki Czeskiej wykonuje podstawową część swojej działalności, i której efekty są przedmiotem opodatkowania, ewentualnie miejsce, w którym znajduje się na terytorium Republiki Czeskiej przeważająca część jego nieruchomości. Gdy natomiast nie jest możliwe ustalenie właściwości miejscowej nawet wg tych kryteriów, właściwym organem podatkowym jest Urząd Skarbowy dla Pragi 1 (Finanční úřad pro Prahu 1).

W przypadku podatków, gdzie przedmiotem opodatkowania jest nieruchomość, właściwym miejscowo organem podatkowym jest urząd skarbowy, w obwodzie którego miejscowej właściwości nieruchomość się znajduje się. Ten organ podatkowy ma obowiązek zawiadomienia o wynikach wymiaru podatku oraz ewentualnych innych niezbędnych danych tego organu podatkowego, w którym jest określona ogólna właściwość miejscowa.

Gdy przedmiotem opodatkowania jest przeniesienie praw, przekazanie lub nabycie mienia, miejscowo właściwym organem podatkowym jest urząd skarbowy, na którego terenie właściwości miejscowej:

- a) osoba przekazująca miała miejsce zamieszkania lub przeważnie przebywała,
- b) nieruchomość się znajduje, również w przypadku, gdy jednocześnie nabywane są ruchomości lub inne korzyści majątkowe,
- c) ma miejsce zamieszkania lub siedzibę nabywca ruchomości lub innej korzyści majątkowej,

- d) ma miejsce zamieszkania lub siedzibę darczyńca ruchomości lub innej korzyści majątkowej, jeżeli chodzi o darowiznę za granicę.

Jeżeli płatnik podatku dochodowego od osób fizycznych z czynności zależnych i korzyści funkcyjnych (podatek od wynagrodzenia) ma jednostkę organizacyjną, w której następuje pobór i potrącanie podatku lub zaliczek z tego tytułu i gdzie są do tego przechowywane niezbędne dokumenty, to ta jednostka organizacyjna jest kasą płatnika. Miejscowo właściwym organem podatkowym kasy jest urząd skarbowy w miejscu kasy płatnika.

W sytuacji, gdy nastąpi zmiana właściwości miejscowej dla podmiotu opodatkowania, to dotychczas właściwy organ podatkowy przeprowadza tylko niecierpiące zwłoki czynności i przekazuje dokumentację podmiotu opodatkowania za okres, w którym dotychczas nie wygasło prawo wymierzenia podatku lub dodatkowego jego określenia, temu organowi podatkowemu, na który przeniesiona została nowa właściwość miejscowa.

Kontrola podatkowa

Na podstawie § 16 ustawy o ordynacji podatkowej, w drodze kontroli podatkowej pracownik organu podatkowego stwierdza lub sprawdza podstawę opodatkowania lub inne okoliczności decydujące dla właściwego ustalenia wysokości podatku w podmiocie opodatkowania lub w miejscu najkorzystniejszym z punktu widzenia celów kontroli. Kontrola podatkowa przeprowadzana jest w zakresie niezbędnie koniecznym pod kątem osiągnięcia celu określonego w ustawie, tzn. zweryfikowania prawidłowości określenia wysokości podatku.

Ze względu na to, że kontrola podatkowa jest czynnością bardzo skomplikowaną, wskazane jest w związku z jej przeprowadzaniem przypomnieć sobie podstawowe zasady zarządzania podatkami, które są określone w § 2 ustawy o ordynacji podatkowej.

Ustawa ta nakłada na organy podatkowe obowiązek postępowania w ramach postępowania podatkowego zgodnie z ustawami i innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, chronienia interesów państwa i dbania jednocześnie o przestrzeganie praw i interesów chronionych prawem podmiotów opodatkowania i innych osób będących stronami postępowania podatkowego.

Organy podatkowe postępują w ramach postępowania podatkowego w ścisłym współdziałaniu z podmiotami opodatkowania i wzywając je do wypełnienia ich obowiązków w postępowaniu podatkowym mają dobierać takie środki, które stanowią jak najmniejsze obciążenie dla podmiotów opodatkowania, przy jednoczesnym umożliwieniu osiągnięcia celów postępowania, tj. określenia i poboru podatku w taki sposób, aby nie zostały zmniejszone wpływy podatkowe.

Postępowanie podatkowe ma zawsze charakter niepubliczny. Osoby uczestniczące w postępowaniu podatkowym mają obowiązek zachowania tajemnicy na temat wszystkich informacji, uzyskanych w ramach postępowania lub w związku z nim.

Stosując ustawy podatkowe w postępowaniu podatkowym uwzględnia się zawsze rzeczywisty zakres czynności prawnej lub innego faktu decydującego dla ustalenia lub poboru podatku, jeżeli jest zależny od stanu formalno-prawnego i różni się od niego.

Prawem i obowiązkiem wszystkich podmiotów opodatkowania jest ścisła współpraca z organem podatkowym w zakresie prawidłowego ustalenia i poboru podatku.

Podmiot opodatkowania, którego kontrola podatkowa jest przeprowadzana, ma w stosunku do pracowników organu podatkowego następujące obowiązki:

- a) przekazywania informacji o własnej strukturze organizacyjnej, obiegu i przechowywaniu dokumentów księgowych osobiście lub za pośrednictwem wyznaczonego przez siebie pracownika,
- b) zapewnienia odpowiedniego miejsca do przeprowadzania kontroli podatkowej,
- c) przedłożenia na wniosek notatek, pism, dokumentów księgowych i innych, potwierdzających wystąpienie operacji gospodarczych i księgowych, które są decydujące dla celów ustalenia prawidłowej wysokości podatku lub o które pracownik organu podatkowego się zwróci, oraz złożenia na ich temat żądanych informacji ustnie lub na piśmie, w przypadkach gdy organ podatkowy ma wątpliwości co do ich zupełności, prawidłowości lub prawdziwości,
- d) nie ukrywania dokumentów,
- e) przedłożenia środków dowodowych potwierdzających jego twierdzenia składane w trakcie kontroli,
- f) umożliwienia wejścia do każdego budynku zakładu, pomieszczenia, miejsca i mieszkania oraz środków transportu, wykorzystywanych przez podmiot opodatkowania do prowadzenia działalności gospodarczej, lub związany z przedmiotem opodatkowania, w następnej kolejności do

- opakowań przewozowych oraz obowiązek umożliwienia poprowadzenia rozmowy w którymkolwiek z pracowników,
- g) wypożyczenia niezbędnych dokumentów oraz innych przedmiotów poza obiekt kontrolowanego podmiotu.

Podmiot opodatkowania, w którym przeprowadzana jest kontrola podatkowa, ma w stosunku do pracowników organu podatkowego prawo do:

- a) żądania przedłożenia legitymacji służbowej przez pracownika organu podatkowego,
- b) uczestniczenia w rozmowach prowadzonych z jego pracownikami,
- c) przedkładania w trakcie kontroli podatkowej środków dowodowych, ewentualnie składania wniosków o przedłożenie środków dowodowych, których sam nie ma do dyspozycji,
- d) składania zastrzeżeń co do postępowania pracownika organu podatkowego,
- e) składania pytań świadkom i biegłym w trakcie rozmów ustnych oraz w trakcie dochodzenia na miejscu,
- f) wyrażenia stanowiska przed zakończeniem kontroli podatkowej co do wyniku opisanego w raporcie, co do sposobu jego stwierdzenia, ewentualnie złożenia wniosku o jego uzupełnienie,
- g) wglądu do odebranych dokumentów w organie podatkowym w każdej chwili w czasie godzin urzędowych.

O wyniku kontroli pracownik organu podatkowego sporządza sprawozdanie z kontroli podatkowej. Po omówieniu tego sprawozdania jest ono podpisywane przez kontrolowany podmiot opodatkowania i pracownika organu podatkowego. Bezzasadna odmowa podpisania sprawozdania przez kontrolowany podmiot opodatkowania jest dla ważności opisanych w sprawozdaniu stwierdzeń bez znaczenia. Jeden egzemplarz sprawozdania kontrolnego otrzymuje kontrolowany podmiot opodatkowania. Dzień podpisania sprawozdania jest jednocześnie dniem jego doręczenia. W przypadku dodatkowego określenia podatku organ podatkowy uwzględnia wszystkie okoliczności, które zostały stwierdzone w trakcie kontroli podatkowej.

Zeznanie podatkowe

Obowiązek złożenia zeznania podatkowego ciąży na każdym, komu obowiązek ten powstaje na mocy ustawy o ordynacji podatkowej lub innych ustaw.

Można je skutecznie złożyć tylko na druku wydanym przez ministerstwo lub poprzez systemy komputerowe, które zawierają dane, treść oraz kolejność danych w pełni identyczną z drukiem wydanym przez ministerstwo.

Zeznanie podatkowe składa się najpóźniej przed upływem 3 miesięcy po upływie okresu podatkowego. W przypadku podatnika, na którym na mocy ustawy o rachunkowości (zákon o účetnictví) ciąży obowiązek sporządzania sprawozdań finansowych podlegających badaniu, lub którego zeznanie podatkowe sporządza i składa doradca podatkowy, zeznanie podatkowe składa się najpóźniej przed upływem 6 miesięcy od końca okresu podatkowego. Obowiązuje to tylko wtedy, jeżeli odpowiednie pełnomocnictwo reprezentowania złożone jest w organie podatkowym przed upływem niewydłużonego okresu.

Jeżeli okres podatkowy jest krótszy od 1 roku, zeznanie podatkowe składa się do 25 dni po jego upływie. Jeżeli w trakcie okresu podatkowego nie powstał obowiązek podatkowy, podmiot opodatkowania zawiadamia o tym fakcie organ podatkowy na piśmie w tym samym terminie. Tego terminu nie można przedłużyć.

Organ podatkowy może na wniosek podmiotu opodatkowania lub doradcy podatkowego lub z własnej inicjatywy wydłużyć termin przewidziany do złożenia zeznania podatkowego, najdalej o 3 miesiące od dnia upływu terminu określonego dla celów złożenia zeznania.

W przypadku zgonu podmiotu opodatkowania przed złożeniem zeznania podatkowego, jego prawny następca ma obowiązek złożenia zeznania za zmarły podmiot w ciągu 6 miesięcy od jego śmierci.

Jeżeli podmiot opodatkowania zostanie rozwiązany bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego, jego prawny następca lub organ, który podjął decyzję o rozwiązaniu, ma obowiązek złożenia do końca następnego miesiąca po jego rozwiązaniu zeznania za ubiegłą część okresu podatkowego.

W przypadku likwidacji obowiązek podatkowy oraz obowiązek składania co roku zeznania trwa aż do skończenia likwidacji.

W przypadku ogłoszenia upadłości podmiot opodatkowania ma obowiązek złożenia zeznania za ubiegłą część okresu podatkowego przed upływem 30 dni od dnia wejścia w życie ogłoszenia upadłości.

W przypadku zniesienia upadłości podmiot opodatkowania ma obowiązek złożenia zeznania za okres trwania postępowania upadłościowego do końca następnego miesiąca od dnia zniesienia upadłości.

W trakcie postępowania upadłościowego do jego zakończenia płatnik podatku od wartości dodanej (VAT) oraz podatków akcyzowych ma obowiązek składania deklaracji podatkowych zawsze miesięcznie w terminach określonych w ustawie.

W przypadku, gdy podmiot opodatkowania stwierdzi, że jego zobowiązanie podatkowe ma być wyższe lub strata podatkowa jest niższa od jego ostatniego znanego zobowiązania, ma obowiązek złożenia do końca miesiąca następującego po tym stwierdzeniu dodatkowej deklaracji podatkowej, w której podaje również dzień stwierdzenia powodów jej złożenia. Na takich samych warunkach można złożyć dodatkowe zeznanie podatkowe w zakresie zobowiązania podatkowego niższego lub wyższej straty podatkowej.

Przed upływem terminu złożenia zeznania podmiot opodatkowania może złożyć deklarację korygującą. W postępowaniu wymierzającym później uwzględnia się tę deklarację korygującą a nie poprzednią deklarację.

Zaskarżenia

Do właściwych zaskarżeń na podstawie §§ 48-53 należą odwołanie, zażalenie, zarzut oraz reklamacja. Do nadzwyczajnych zaskarżeń zaś na podstawie §§ 54 – 56 należy wznowienie postępowania, umorzenie podatku, zbadanie decyzji podatkowych.

Najczęściej wykorzystywanym zaskarżeniem jest odwołanie na podstawie § 48 ustawy o ordynacji podatkowej. Odbiorca decyzji może złożyć odwołanie od ustalenia podstawy opodatkowania oraz podatku dokonanego przez organ podatkowy (dodatkowych wymiarów płatniczych), ewentualnie od innych decyzji, dla których określa to ustawa lub w przypadku których ustawa tego nie wyklucza.

Odwołanie musi spełniać wymogi określone w ustawie, zawierać przede wszystkim rozbieżności z przepisami prawa lub od stanu faktycznego lub inne powody potwierdzające nieprawidłowość lub niezgodność z prawem zaskarżanej decyzji. Musi również zawierać propozycję środków dowodowych twierdzenia określonego w odwołaniu, jeżeli w odwołaniu zaskarżeniu nie podlega tylko rozbieżność z przepisami prawa oraz proponowane zmiany lub uchylenie decyzji.

Odwołanie można składać w terminie 30 dni od dnia, który następuje po doręczeniu decyzji, od której składane jest odwołanie.

Złożenie odwołania nie wstrzymuje obowiązku zapłaty dodatkowo wymierzonych podatków.

Ustawa o ordynacji podatkowej nie określa praktycznie żadnych terminów dla wykonania czynności organu podatkowego, a więc nie określa też terminu dotyczącego rozpatrzenia złożonych odwołań.

Przeciwko decyzji organu odwoławczego można złożyć powództwo w sądzie administracyjnym w ciągu 60 dni od dnia doręczenia decyzji w sprawie odwołania.

Również tu nie można liczyć z szybkim załatwieniem sprawy. Podatnik staje więc w trudnej sytuacji, kiedy musi zapłacić wymierzony mu podatek wraz z odsetkami, gdy jednocześnie nie została sprawdzona prawidłowość decyzji wydanej przez organ podatkowy. Nie jest więc wykluczone, że przykładowo po czterech latach sąd postanowi, że organ podatkowy w sprzeczności z ustawą zainkasował od podatnika jeden lub dziesięć milionów koron czeskich. Pieniądze oczywiście będą mu zwrócone. Organ podatkowy, czyli państwo, za to bezprawie płaci odsetki karne w wysokości 1,4% w stosunku rocznym.

Przy czym odsetki wymagane jako sankcje wobec podatnika wynoszą przez 500 dni zadłużenia podatkowego 0,2% za każdy dzień, co stanowi 73% w stosunku rocznym.

O umorzenie ustalonych odsetek można złożyć wniosek do organu podatkowego (do wysokości odsetek karnych 600 000 CZK) lub Ministerstwa Finansów (powyżej tej kwoty).

Ze względu na powyższe okoliczności zalecam przekazanie spraw podatkowych fachowcom, którzy w skomplikowanym środowisku podatkowym dadzą sobie radę z problemami na profesjonalnym poziomie z gwarancją pokrycia ewentualnych szkód.

PODATEK DOCHODOWY

Ustawa nr 586/92 Dz.U., o podatkach dochodowych reguluje podatek dochodowy od osób fizycznych oraz podatek dochodowy od osób prawnych.

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Podatnicy podatku

Podatnikami podatku od osób fizycznych są osoby fizyczne. Podatnicy, mający miejsce zamieszkania (zgodnie z ustawą miejsce, w którym podatnik ma stałe mieszkanie w okolicznościach, z których można wnioskować jego zamiar przebywania w tym mieszkaniu) na terytorium Republiki Czeskiej

lub zazwyczaj tu przebywają (przebywają tu przez co najmniej 183 dni w danym roku kalendarzowym za wyjątkiem studiów lub leczenia), mają obowiązek podatkowy, który dotyczy przychodów uzyskiwanych ze źródeł na terytorium Republiki Czeskiej, jak też przychodów uzyskiwanych z zagranicy. Podatnicy ci mają nieograniczony obowiązek podatkowy i w Republice Czeskiej opodatkowują swoje przychody uzyskiwane na całym świecie.

Pozostali podatnicy nie wymienieni w poprzednim akapicie lub podatnicy, których charakter określają umowy międzynarodowe, mają obowiązek podatkowy, który dotyczy tylko przychodów uzyskiwanych na terytorium Republiki Czeskiej.

Przedmiot opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych

Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych są:

- a) przychody z czynności zależnej (wynagrodzenie) oraz korzyści funkcyjne
- b) przychody z działalności gospodarczej oraz z innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej
- c) przychody kapitałowe
- d) przychody z wynajmu
- e) pozostałe przychody

Pod pojęciem przychód rozumie się przychód pieniężny, ale też niepieniężny uzyskany również w drodze wymiany.

W § 4 ustawy o podatkach dochodowych wymienione są przychody zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym. Z obszernego wykazu przychodów nieopodatkowanych zalecam zapoznanie się z terminami, które są warunkiem zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym w przypadku sprzedaży nieruchomości oraz samochodów osobowych.

Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym

Podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych jest kwota, o którą przychody uzyskane przez podatnika w okresie podatkowym przewyższają koszty uzyskania, zapewnienia i utrzymania przychodów.

W przypadku podatnika, uzyskującego w okresie podatkowym jednocześnie dwa lub kilka rodzajów przychodów, podstawę opodatkowania stanowi suma cząstkowych podstaw opodatkowania ustalonych na podstawie poszczególnych rodzajów przychodów.

Jeżeli na podstawie ksiąg rachunkowych, ewidencji podatkowej¹ lub zestawienia przychodów i kosztów wydatki przekroczą przychody wymienione w §7 i § 9 (przychody z działalności gospodarczej i przychody z wynajmu), różnica stanowi stratę. Stratę podatkową lub jej część, której nie można uwzględnić opodatkowując przychody w okresie podatkowym, w którym ona powstała, można odliczyć na podstawie określonych zasad w kolejnych 5 okresach podatkowych.

Nowelizacja ustawy o podatkach dochodowych obowiązująca od 1 stycznia 2006 roku zwiększyła tzw. ryczałty kosztowe. Jeżeli podatnik nie dokumentuje poniesionych kosztów uzyskania przychodów, może zastosować koszty w wysokości:

- a) 80% przychodów uzyskiwanych z produkcji rolnej, gospodarki leśnej i wodnej,
- b) 60% przychodów z rzemieślniczych rodzajów działalności,
- c) 50% przychodów z pozostałych rodzajów działalności,
- d) 40% przychodów uzyskiwanych z innej działalności gospodarczej na podstawie odrębnych przepisów (np. adwokaci, biegli rewidenci, doradcy podatkowi, architekci, lekarze itp.) lub przychodów z innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej (zawodowi sportowcy, artyści, biegli, tłumacze, syndycy masy upadłościowej itp.)
- e) 30% przychodów z wynajmu ruchomości i nieruchomości.

Swoje przychody i koszty podatnicy osiągający przychody z działalności gospodarczej i innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej ujmują w drodze prowadzenia ksiąg rachunkowych na mocy ustawy o rachunkowości (ustawa nr 563/91 Dz.U), lub ewidencji podatkowej uregulowanej ustawą o podatkach dochodowych (§7b), ewentualnie ewidencji przychodów i kosztów związanych z wynajmem.

Ustawa o podatkach dochodowych w § 7c zawiera postanowienia dotyczące minimalnej podstawy opodatkowania. Jeżeli podatnik uzyskujący przychody z działalności gospodarczej nie osiągnie tzw. minimalnej podstawy opodatkowania (w 2006 roku określonej na poziomie 112 950 CZK), wylicza swój podatek z określonej podstawy minimalnej. Zapis dotyczący minimalnej podstawy opodatkowania między innymi nie dotyczy podatnika w okresie podatkowym, w którym rozpoczął on lub zakończył działalność gospodarczą, ani w okresie podatkowym następującym po rozpoczęciu działalności gospodarczej.

¹ Ewidencja podatkowa – uproszczona forma ewidencji księgowej – przyp. tłum.

Na podstawie § 15 od podstawy opodatkowania można odliczyć tzw. niepodlegające opodatkowaniu części podstawy opodatkowania. Należy do nich wartość darowizn przekazanych na rzecz gmin, krajów (odpowiedników województw – przyp. tłum.), państwowych jednostek organizacyjnych, osób prawnych mających siedzibę na terytorium RCZ na finansowanie nauki i edukacji, kultury, szkolnictwa, różnego rodzaju humanitarne i inne określone w ustawie cele w wysokości maksymalnie 10% podstawy opodatkowania.

Stawka podatku

Podstawa opodatkowania			z podstawy powyżej
od CZK	do CZK	podatek	
0	121 200	12%	
121 200	218 400	14 544 + 19%	121 200
218 400	331 200	33 012 + 25%	218 400
331 200	i więcej	61 212 + 32%	331 200

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH

Podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych

Podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych są osoby, nie będące osobami fizycznymi. Są to osoby prawne – podmioty gospodarcze wpisane do rejestru handlowego oraz instytucje posiadające osobowość prawną, które nie są założone lub powołane w celu prowadzenia działalności gospodarczej. Podatnicy, mający na terytorium Republiki Czeskiej swoją siedzibę lub miejsce swojego prowadzenia, pod którym rozumie się adres miejsca, z którego podatek jest zarządzany, mają obowiązek podatkowy, dotyczący zarówno przychodów uzyskiwanych ze źródeł znajdujących się na terytorium Republiki Czeskiej, jak też przychodów uzyskiwanych za granicą.

Podatnicy, nie mający na terytorium Republiki Czeskiej swojej siedziby, mają obowiązek podatkowy tylko w zakresie przychodów pochodzących ze źródeł zlokalizowanych na terytorium Republiki Czeskiej.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy lub rok obrotowy lub inny okres sprawozdawczy.

Przedmiot opodatkowania

Przedmiotem opodatkowania są przychody z wszelkiej działalności oraz gospodarowania wszelkimi składnikami majątku, np. przychody ze sprzedaży lub wynajmu składników majątku. W przypadku podatników, którzy nie są założeni lub powołani w celu prowadzenia działalności gospodarczej, przedmiotem opodatkowania są przychody z działalności gospodarczej, przychody z reklam, przychody z tytułu czynszów itp.

Podstawa opodatkowania

Podstawę opodatkowania stanowi różnica, o którą dochody (przychody), za wyjątkiem przychodów, które nie są przedmiotem podatku oraz przychodów zwolnionych z opodatkowania, przewyższają wydatki (koszty), przy uwzględnieniu ich rzeczowej i czasowej współmierności w danym okresie podatkowym. Podstawową przesłanką prawidłowego ustalenia wysokości zobowiązania podatkowego jest ustalenie wyniku finansowego oraz jego przekształcenie w podstawę opodatkowania lub stratę podatkową. W celu prawidłowego ustalenia podstawy opodatkowania niezbędnym jest, aby wynik finansowy przed opodatkowaniem skorygować o pozycje księgowe, które są uwzględnione w wyniku finansowym, a jednocześnie nie są elementem podstawy opodatkowania. Księgowy wynik finansowy przed opodatkowaniem zmniejsza się o przychody nie będące przedmiotem opodatkowania (np. przychody uzyskane w drodze darowizny jako spadek), o przychody zwolnione z podatku, np. określone ustawą przychody z działań proekologicznych), o przychody, które opodatkowane są specjalną stawką podatkową, oraz zwiększa się o koszty księgowe, które nie stanowią kosztów uzyskania przychodów (§ 25 ustawy o podatkach dochodowych, np. wydatki na reprezentację, wynagrodzenia dla członków organów statutowych oraz innych organów osób prawnych, wydatki na nabycie rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych i prawnych, gruntów itp.) oraz kwoty odliczone od podstawy opodatkowania w przypadku niezachowania określonych warunków.

By koszt księgowy można było uznać za koszt podatkowy, musi spełniać on następujące warunki:

- rzeczowa i czasowa współmierność kosztu z opodatkowanymi przychodami. Nie można uwzględniać kosztów, które są związane z przychodami zwolnionymi oraz z przychodami, które nie stanowią przedmiotu opodatkowania. Nie można również ujmować kosztów, które merytorycznie nie są związane w danym okresie podatkowym z opodatkowanymi przychodami;

- koszt jest niezbędny dla uzyskania, zapewnienia oraz utrzymania przychodów – przy ocenie niezbędności poniesionego kosztu należy uwzględnić jego związek i powiązanie z przedmiotem działalności. Niepełny wykaz kosztów (wydatków) zawiera § 24 ustawy o podatkach dochodowych;
- koszt jest zaksięgowany w udokumentowanej wysokości oraz w wysokości określonej w ustawie oraz odrębnych przepisach. Chodzi o zasadę dokumentacji oraz limitowania pewnych kosztów odrębną ustawą (np. koszty podróży służbowych) lub przestrzegania ustawowych zasad ich tworzenia (rezerwy, odpisy aktualizujące), których sposób i wysokość dla celów podatkowych określa odrębna ustawa – ustawa nr 593/92 Dz.U., o tworzeniu rezerw.

Dla celów ustalenia podstawy opodatkowania za przychody uważa się zarówno wpływy pieniężne, jak też niepieniężne, wycenione w cenach bieżących (§ 23 ust. 7 ustawy o podatkach dochodowych). Ustawa nakłada zastosowanie bieżącej ceny zawsze w przypadku operacji na korzyść osób ekonomicznie i personalnie powiązanych.

Od w ten sposób ustalonej podstawy opodatkowania lub straty podatkowej odejmuje się odliczenia od podstawy opodatkowania (§ 34 ustawy o podatkach dochodowych – np. strata podatkowa, wydatki na naukę i badania, koszty poniesione na naukę uczniów). Od podstawy opodatkowania obniżonej o odliczenia następnie odejmuje się darowizny przekazane na cele pożytku publicznego, po czym mnoży się uzyskaną podstawę opodatkowania zaokrągloną do całych tysięcy w dół przez stawkę podatku. Wyliczony podatek obniża się o ulgi podatkowe zgodnie z § 35 ustawy o podatkach dochodowych - obecnie są to zwłaszcza ulgi na pracowników niepełnosprawnych, i w ten sposób uzyskuje się ostateczną wysokość podatku po uwzględnieniu ulg.

Odpisy amortyzacyjne środków trwałych

Środki trwałe określone są w § 26 ustawy o podatkach dochodowych. Poza innymi rodzajami składników majątku chodzi przede wszystkim o:

- a) samodzielne ruchomości, ewentualnie zespoły ruchomości o samodzielnym techniczno-ekonomicznym przeznaczeniu, których wartość początkowa (§ 29 ustawy o podatkach dochodowych) przekracza 40 000 CZK i ich okres użyteczności ekonomicznej jest dłuższy niż 1 rok,

- b) budynki, domy oraz mieszkania lub pomieszczenia niemieszkalne wydzielone jako jednostki na mocy odrębnych przepisów,
- c) budowle, za wyjątkiem eksploatowanych obiektów wydobywczych, drobnych budowli na działkach, ogrodzenia służącego zapewnieniu produkcji leśnej i łowiectwa,
- d) stado podstawowe,
- e) inne składniki majątku określone w ustawie.

Ustawa w § 26 określa, że odpis amortyzacyjny w wysokości rocznego odpisu wyliczonego na podstawie § 31 (amortyzacja liniowa) i § 32 ustawy o podatkach dochodowych (amortyzacja przyśpieszona) można zastosować w przypadku składników środków trwałych ewidencjonowanych w majątku podatnika na koniec danego okresu podatkowego. Odpis w wysokości jednej połowy odpisu rocznego wyliczonego na podstawie wyżej wymienionych paragrafów można zastosować do środków trwałych ewidencjonowanych w majątku podatnika na początku danego okresu podatkowego.

Oprócz amortyzacji liniowej i przyśpieszonej ustawa umożliwia również niektóre inne metody dokonywania odpisów amortyzacyjnych składników majątku na podstawie § 30 ustawy o podatkach dochodowych, jak 15-letni odpis ulepszenia zabytku kultury lub odpis form, modeli, szablonów zgodnie z określonym okresem użytkowania lub określoną ilością wyprodukowanych odlewów lub wytłoczek.

W pierwszym roku dokonywania odpisów amortyzacyjnych podatnik przyporządkuje środek trwały do jednej z grup amortyzacyjnych, wymienionych w załączniku nr 1 ustawy o podatkach dochodowych. Okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych w poszczególnych grupach amortyzacyjnych przedstawia się następująco:

Grupa amortyzacyjna	Okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych
1	3 lata
1a	4 lata
2	5 lat
3	10 lat
4	20 lat
5	30 lat
6	50 lat

§ 33 ustawy o podatkach dochodowych określa ulepszenie środków trwałych. Pod tym pojęciem rozumie się wydatki poniesione na zakończone nadbudowy, dobudowy oraz prace budowlane, remonty oraz modernizację składników

majątku, jeżeli przekroczą one dla jednostkowego składnika majątku łącznie w okresie podatkowym kwotę 40 000 CZK. Za remont uważa się ingerencję w składnik majątku, której celem jest zmiana jego przeznaczenia lub parametrów technicznych. Za modernizację rozumie się wzbogacenie wyposażenia lub możliwości użytkowania składników majątku. Wartość ulepszenia wpływa na zwiększenie wartości początkowej składnika majątku w przypadku amortyzacji liniowej oraz na zwiększenie wartości netto w przypadku amortyzacji przyspieszonej.

Szczególne uwagę należy poświęcić odróżnieniu kosztów remontów, które są zaliczane do kosztów uzyskania przychodów w roku ich poniesienia, od ulepszenia, które wpływa na wycenę składnika majątku a w koszty niepodatkowe wchodzi w formie podatkowych odpisów amortyzacyjnych. Największy problem występuje w przypadku rozróżnienia charakteru kosztów związanych z ingerencją w składnik majątku w przypadku nieruchomości. Księgowanie kosztów remontów wymaga starannego gromadzenia dokumentacji potwierdzającej wykonanie remontu a nie ulepszenia. Przeklasyfikowanie kosztów remontów na ulepszenie jest w Republice Czeskiej przedmiotem znacznych dodatkowych wymiarów podatku.

Odpisy amortyzacyjne wartości niematerialnych i prawnych

Dokonywanie odpisów amortyzacyjnych oraz wyodrębnienie wartości niematerialnych i prawnych określa § 32a ustawy o podatkach dochodowych. Zgodnie z tym paragrafem amortyzacji podlegają koszty organizacji, niematerialne efekty prac rozwojowych i badań, oprogramowanie, prawa majątkowe oraz inne składniki majątku, ujmowane w księgach rachunkowych jako wartości niematerialne i prawne, jeżeli były nabyte odpłatnie, w drodze wniesienia wkładu, w wyniku przekształcenia lub w drodze spadku albo zostały wytworzone we własnym zakresie w celu ich odsprzedaży lub powtarzanego wypożyczenia, których wartość początkowa przekracza 60 000 CZK a okres przewidywanego użytkowania jest dłuższy od 1 roku.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych, do których podatnik ma prawo użytkowania na czas określony, roczny odpis amortyzacyjny określa się jako iloraz wartości początkowej i okresu ustalonego w umowie. W pozostałych przypadkach wartości niematerialne i prawne podlegają amortyzacji liniowej bez przerwy np.: dzieło audiowizualne przez 18 miesięcy, koszty organizacji 60 miesięcy, a pozostałe składniki wartości niematerialnych i prawnych 72 miesiące. W przypadku wartości niematerialnych i prawnych, nabytych w drodze wkładu lub przekształcenia, nabywający kontynuuje odpisy amortyzacyjne rozpoczęte przez pierwotnego właściciela pod warunkiem, że podmiot wnoszący wkład mógł dokonywać odpisów amortyzacyjnych tego składnika wartości niematerialnych i prawnych. Odpisy amortyzacyjne ustala się

z dokładnością do całych miesięcy, rozpoczynając miesiącem następującym po dniu, w którym zostały spełnione warunki dla amortyzacji, przy czym jednocześnie podatnik, posiadający prawo użytkowania wartości niematerialnych i prawnych na mocy umowy na czas określony, ma możliwość ustalenia odpisów amortyzacyjnych z dokładnością do dni.

Ulepszenie zwiększa wartość początkową składnika wartości niematerialnych i prawnych. Za ulepszenie uważa się wydatki poniesione na zakończone wzbogacenie wyposażenia lub możliwości użytkowania lub ingerencje, których celem jest zmiana przeznaczenia wartości niematerialnej i prawnej, jeżeli po zakończeniu tych działań, w przypadku danej wartości niematerialnej i prawnej przekroczy kwotę 40 000 CZK.

Ulgi podatkowe

Na podstawie § 35 podatek podlega obniżeniu o kwotę 18 000 CZK na każdego niepełnosprawnego pracownika, o kwotę 60 000 CZK na każdego pracownika o poważnej niepełnosprawności oraz o połowę podatku w przypadku podatników - osób prawnych zatrudniających co najmniej 25 pracowników, spośród których udział pracowników, będących osobami niepełnosprawnymi wynosi powyżej 50% przeciętnej rocznej przeliczeniowej liczby wszystkich jego pracowników.

Uiszczanie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych i prawnych określa § 38a ustawy o podatkach dochodowych.

Stawka podatku

Stawka podatkowa podatku dochodowego od osób prawnych jest liniowa i wynosi od 1 stycznia 2006 r. 24%.

REZERWY DLA CELÓW USTALENIA PODSTAWY OPODATKOWANIA PODATKIEM DOCHODOWYM

Ustawa nr 593/92 Dz.U., o rezerwach dla celów ustalenia podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym określa sposób tworzenia podatkowo uznawanych rezerw oraz odpisów aktualizacyjnych do należności.

Do ustawowych rezerw, które mogą wystąpić w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, należą przede wszystkim rezerwa na remonty

środków trwałych, rezerwa na działalność hodowlaną, rezerwa na odmulanie stawów oraz rezerwa na sanacje gruntów dotkniętych wydobyciem.

Rezerwę na remont środka trwałego można tworzyć na składniki majątku podlegające amortyzacji przez 5 lub więcej lat, o ile podatnik jest jego właścicielem lub go wynajmuje na podstawie umowy o najmie przedsiębiorstwa i jest zobowiązany do przeprowadzania remontów tego składnika na mocy umowy wynajmu. Rezerwa na remonty w przypadku poszczególnych środków trwałych nie może być tworzona tylko na jeden okres podatkowy.

Maksymalny okres tworzenia rezerwy wynosi w przypadku środków trwałych zakwalifikowanych

a) do 2 grupy amortyzacyjnej	3 lata podatkowe
b) do 3 grupy amortyzacyjnej	6 lat podatkowych
c) do 4 grupy amortyzacyjnej	8 lat podatkowych
d) do 5 i 6 grupy amortyzacyjnej	10 lat podatkowych

W przypadku ruchomości rezerwa na remonty poszczególnych składników środków trwałych może być tworzona w zależności od wielkości jego pojemności (np. w przypadku samochodu ciężarowego). Ustawa reguluje również kwestie dokumentacji oraz terminów rozwiązywania utworzonych rezerw.

Od 1 stycznia 2006 r. nie można już tworzyć wymienionych rezerw na wynajmowane nieruchomości, warunkiem ich tworzenia jest albo prawo własności do nieruchomości albo wynajmowanie całego przedsiębiorstwa.

Ustawowe odpisy aktualizacyjne można tworzyć do nieprzedawnionych należności o terminie płatności po 31 grudnia 1994 r., do należności od dłużników postawionych w stan upadłości lub będących w postępowaniu układowym oraz do należności z tytułu poręczeń długu celnego.

PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

Podatek od nieruchomości uregulowany jest na mocy ustawy nr 338/1992 Dz.U., o podatku od nieruchomości. Chodzi o podatek realny a obowiązek jego uiszczenia powstaje bez względu na to, czy podatnik generuje wystarczający dochód do jego zapłaty. Zapłacony podatek od nieruchomości uznaje się za koszt dla celów ustalenia podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

Ustawa reguluje podatek od gruntów, którego przedmiotem są grunty znajdujące się na terytorium Republiki Czeskiej.

Podatnikiem podatku jest właściciel gruntu a w niektórych przypadkach, określonych w ustawie, również najemca gruntu.

Podstawą opodatkowania w przypadku gruntów ornych, chmielnic, winnic, ogrodów, sadów owocowych oraz stałych porostów jest cena gruntu ustalona poprzez pomnożenie rzeczywistej powierzchni działki w metrach kwadratowych przez średnią cenę ustaloną za metr kwadratowy na mocy odpowiedniego obwieszczenia. Podstawą opodatkowania w przypadku gruntów lasów gospodarczych oraz stawów z intensywną i przemysłową hodowlą ryb jest cena działki ustalona na podstawie obowiązujących przepisów w zakresie cen na 1 stycznia roku podatkowego lub jako iloczyn rzeczywistej powierzchni gruntu w metrach kwadratowych i kwoty 3,80 CZK. Podstawą opodatkowania w przypadku pozostałych gruntów jest rzeczywista powierzchnia działki w metrach kwadratowych na dzień 1 stycznia roku podatkowego.

Stawka podatku jest określona w § 6 ustawy o podatku od nieruchomości.

Ustawa o podatku od nieruchomości reguluje również podatek od budynków. Przedmiotem podatku od budynków są budynki znajdujące się na terytorium Republiki Czeskiej, co do których wydano decyzje o odbiorze, mieszkania wraz z udziałem we wspólnych częściach budów, które podlegają ewidencji w katastrze nieruchomości, pomieszczenia gospodarcze wraz z udziałem we wspólnych częściach budynku, które znajdują się w ewidencji w katastrze nieruchomości.

Podatnikiem podatku jest właściciel budynku (§8 ustawy o podatku od nieruchomości).

Podstawą opodatkowania podatku od budynków jest powierzchnia rzutu budynku w metrach kwadratowych (powierzchnia zabudowana) wg stanu na 1 stycznia roku podatkowego.

Podstawą opodatkowania podatku od mieszkań lub pomieszczeń niemieszkalnych jest ich powierzchnia podłogowa w metrach kwadratowych wg stanu na 1 stycznia roku podatkowego.

Stawka podatku określona jest w § 11 ustawy o podatku od nieruchomości.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy.

Podatnik ma obowiązek złożenia zeznania podatkowego właściwemu organowi podatkowemu do 31 stycznia roku podatkowego.

Zeznania podatkowego nie składa się, gdy podatnik złożył je w którymś z poprzednich okresów podatkowych a w porównaniu z tym poprzednim stanem nie nastąpiły zmiany okoliczności decydujące dla wymiaru podatku.

W przypadku wystąpienia w poprzednim okresie podatkowym zmian i okoliczności decydujących o wymiarze podatku lub osoby podatnika, na podatniku ciąży obowiązek złożenia deklaracji do 31 stycznia roku podatkowego, w tych przypadkach można podatek zadeklarować albo w drodze złożenia deklaracji podatkowej lub w drodze złożenia częściowej deklaracji podatkowej. W częściowej deklaracji podatkowej podatnik wpisuje tylko zmiany, jakie nastąpiły, oraz wyliczenie całkowitego zobowiązania podatkowego.

Termin płatności podatku określony jest w § 15 ustawy o podatku od nieruchomości.

PODATEK OD SPADKÓW, DAROWIZN ORAZ PRZENIESIENIA PRAW DO NIERUCHOMOŚCI

Podatki te są uregulowane w ustawie nr 357/92 Dz.U., o podatku od spadków, podatku od darowizn oraz podatku z przeniesienia praw do nieruchomości.

Dla celów podatku od spadków i darowizn ważna jest przynależność osób do 3 grup:

- I. grupa: krewni w linii prostej oraz małżonkowie
- II. grupa: rodzeństwo, inni wymienieni krewni oraz inne bliskie osoby
- III. grupa: pozostałe osoby fizyczne i prawne.

Od podatku od spadków zwolnione jest nabycie majątku w wyniku dziedziczenia, jeżeli następuje ono pomiędzy osobami zaliczanymi do grupy I.

Podatnikiem podatku od spadków jest spadkobierca, podatnikiem podatku od darowizn jest obdarowany, a przy przekazaniu darowizny za granicę podatnikiem jest zawsze darczyńca.

Przedmiotem podatku od spadków jest nabycie składników majątku w drodze dziedziczenia, przedmiotem podatku od darowizn jest nieodpłatne nabycie majątku na podstawie czynności prawnej, i to w inny sposób aniżeli w wyniku śmierci poprzedniego posiadacza. Za majątek dla celów podatku od darowizn rozumie się nieruchomości i ruchomości, ewentualnie inną korzyść majątkową.

Podstawę opodatkowania podatkiem od spadków reguluje § 4, a podstawę opodatkowania podatkiem od darowizn § 7 ustawy.

Podatek od spadków oraz podatek od darowizn nie są z punktu widzenia podatku dochodowego kosztem podatkowym.

Termin złożenia zeznania podatkowego w przypadku wszystkich trzech podatków określa § 21 wymienionej ustawy, zaś § 18 dotyczy wymiaru oraz terminów zapłaty wszystkich podatków.

Podatek z przeniesienia praw do nieruchomości opłacany jest wg ryczałtowej stawki liniowej na poziomie 3% podstawy opodatkowania, która jest określona w § 10. Najczęściej stanowi ją cena ustalona na podstawie odrębnych przepisów prawa (ekspertyza biegłego), obowiązująca na dzień nabycia nieruchomości w przypadku, gdy cena nieruchomości uzgodniona w drodze umowy jest niższa aniżeli cena ustalona. Jeżeli jednak cena uzgodniona jest wyższa od ustalonej, podstawę opodatkowania stanowi cena uzgodniona.

Zapłacony podatek z przeniesienia praw do nieruchomości jest kosztem podatkowym w myśl ustawy o podatkach dochodowych.

PODATEK DROGOWY

Podatek drogowy reguluje ustawa nr 16/1993 Dz.U., o podatku drogowym.

Przedmiotem podatku drogowego są pojazdy mechaniczne oraz pojazdy do nich przyczepiane, zarejestrowane i użytkowane w Republice Czeskiej, jeżeli są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej lub innej samodzielnie wykonywanej działalności zarobkowej. Bez względu na to, czy są wykorzystywane do celów działalności gospodarczej, przedmiotem podatku są pojazdy o maksymalnej dozwolonej ładowności co najmniej 12 ton, przeznaczone wyłącznie do przewozu ładunków i zarejestrowane w Republice Czeskiej.

Przedmiotem podatku nie są specjalne samochody taśmowe oraz pozostałe pojazdy na podstawie odrębnych przepisów (ustawa nr 56/2001 Dz.U.), oraz ciągniki rolnicze i leśne oraz ich przyczepy oraz inne specjalne pojazdy na podstawie odrębnych przepisów wliczając w to pojazdy, którym przydzielono specjalny numer rejestracyjny.

Podatnikiem podatku jest osoba fizyczna lub prawna, która jest użytkownikiem pojazdu zarejestrowanego w Republice Czeskiej w ewidencji pojazdów i jest wpisana do dowodu rejestracyjnego. Podatnikiem podatku jest również pracodawca, jeżeli wypłaca koszty podróży swojemu pracownikowi za

wykorzystywanie samochodu osobowego lub jego przyczepy, jeżeli obowiązek podatkowy nie ciąży już na użytkowniku.

Ustawa również w §§ 5 i 6 określa ustalenie podstawy opodatkowania oraz stawkę podatku. W § 6 są również wymienione warunki dla zmniejszenia stawek podatkowych w powiązaniu z limitami EURO 2 i EURO 3 itp.

Okresem podatkowym jest rok kalendarzowy. Deklarację podatkową należy złożyć najpóźniej do 31 stycznia roku kalendarzowego roku następującego po okresie podatkowym.

Zaksięgowane naliczone zobowiązanie do zapłaty podatku drogowego jest kosztem podatkowym.

PODATEK AKCYZOWY

Ustawa nr 353/2003., o podatkach akcyzowych obciąża wybiórczo sprzedaż, a więc również konsumpcję wybranych produktów. Przedmiotem tej regulacji są podatki akcyzowe

- a) podatek od olejów mineralnych (§45),
- b) podatek od spirytusu (§67),
- c) podatek od piwa (§81),
- d) podatek od wina i produktów pośrednich (§ 93),
- e) podatek od wyrobów tytoniowych (§101).

Administrację podatków prowadzą urzędy celne właściwe wg siedziby lub miejsca pobytu płatnika podatku.

Obowiązek zgłoszenia podatku i jego zapłaty powstaje w momencie wprowadzenia wybranych wyrobów do wolnego obiegu podatkowego na terytorium podatkowym Republiki Czeskiej.

W przypadku importu wybranych wyrobów powstaje obowiązek zgłoszenia i zapłacenia podatku w dniu powstania długu celnego.

§ 56 ustawy o podatku akcyzowym dotyczy prawa do zwrotu podatku akcyzowego od olejów mineralnych, które powstaje osobom prawnym i fizycznym, które zakupiły oleje mineralne za cenę zawierającą podatek i mogą udowodnić, że zostały wykorzystane do celów produkcji ciepła.

§ 57 ustawy o podatku akcyzowym określa prawo do zwrotu podatku akcyzowego od olejów mineralnych, które powstaje osobom prawnym i fizycznym, które zakupiły oleje mineralne za cenę zawierającą podatek i mogą udowodnić, że zostały wykorzystane do celów pierwotnej produkcji rolnej, szkółek leśnych oraz odnowy i uprawy lasu.

PODATEK OD WARTOŚCI DODANEJ (VAT)

Podatek od wartości dodanej (VAT) jest podatkiem pośrednim obciążającym wydatki konsumentów. W Republice Czeskiej zaczął obowiązywać z dniem 1 stycznia 1993 roku na mocy ustawy nr 588/92 Dz.U., o podatku od wartości dodanej. Od 1 maja 2004 roku, czyli od wejścia Republiki Czeskiej do Unii Europejskiej, uregulowany jest ustawą nr 235/2004 Dz.U., o podatku od wartości dodanej. Na płatniku podatku ciąży obowiązek wyliczenia i odprowadzenia podatku.

Administrację podatku od wartości dodanej prowadzą właściwe urzędy skarbowe, które są odpowiedzialne za kontrolę prawidłowości podatku (prawidłowość przyjętych deklaracji podatkowych, prawidłową zapłatę lub zwrot podatku). Mają udział w rejestracji i likwidacji rejestracji płatników VAT (DPH), przeprowadzają w firmach kontrolę wyliczenia oraz zapłaty podatku, nie pomijając dochodzeń prowadzonych na miejscu.

Przedmiot opodatkowania uregulowany jest w § 2 ustawy o podatku od wartości dodanej. Stanowi go:

- dostawa towarów lub przekazanie nieruchomości lub przeniesienie praw do nieruchomości na aukcji odpłatnie przez osobę podlegającą opodatkowaniu, w ramach prowadzenia działalności gospodarczej, gdy miejscem realizacji operacji jest kraj,
- odpłatne świadczenie usługi przez osobę podlegającą opodatkowaniu, w ramach prowadzenia działalności gospodarczej z miejscem realizacji w kraju,
- odpłatne nabycie wewnątrzwspólnotowe towarów, zrealizowane w kraju przez osobę podlegającą opodatkowaniu w ramach wykonywania działalności gospodarczej lub osobę prawną, która nie została powołana w celu prowadzenia działalności gospodarczej oraz odpłatne nabycie nowego środka transportu z innego kraju członkowskiego przez osobę, nie podlegającą opodatkowaniu podatkiem VAT,
- import towarów z miejscem realizacji w kraju.

Osoba podlegająca opodatkowaniu, mająca siedzibę lub zakład w kraju, jest zwolniona z podatku, jeżeli jej obroty w ciągu najbliższych 12 poprzednich następujących po sobie miesięcy kalendarzowych nie przekroczyły kwoty 1 000 000 CZK. Pod pojęciem obrotu rozumie się przychody z operacji podlegających opodatkowaniu za wyjątkiem operacji, które są zwolnione z podatku bez prawa do odliczenia.

Osoba podlegająca opodatkowaniu z siedzibą, miejscem prowadzenia działalności lub zakładem na terenie kraju, której obroty przekroczyły wymienioną kwotę, ma obowiązek zgłoszenia się w celu rejestracji w ciągu 15 dni po zakończeniu miesiąca kalendarzowego, w którym przekroczyła ona określony limit. Staje się płatnikiem od pierwszego dnia trzeciego miesiąca następującego po miesiącu, w którym przekroczyła określony limit (§ 94).

Jeżeli osoba podlegająca opodatkowaniu nie spełni obowiązku zarejestrowania się jako płatnik w przypadku przekroczenia limitu obrotów w wysokości 1 000 000 CZK, ma obowiązek zapłaty na rzecz organu podatkowego kwoty w wysokości aż 10% z całkowitych przychodów lub dochodów z tytułu podlegających opodatkowaniu operacji, których dokonała bez naliczania podatku VAT. Suma całkowita liczona jest od daty, kiedy osoba podlegająca opodatkowaniu miała zostać płatnikiem, do dnia, kiedy stała się płatnikiem na podstawie decyzji organu podatkowego. Sankcja ta nie jest karą i można ją wliczyć do kosztów podatkowych.

Ze względu na to, że podatki pośrednie (podatek akcyzowy oraz podatek VAT) są w ramach Unii Europejskiej zharmonizowane, wspomnę w skrócie o niektórych szczególnych cechach uregulowania prawnego podatku VAT w Republice Czeskiej.

W Republice Czeskiej podstawowa stawka podatku VAT wynosi 19% a obniżona stawka 5%. Dla potrzeb przyporządkowania zrealizowanych operacji do poszczególnych stawek ważne są załączniki do ustawy. Załącznik nr 1 obejmuje wykaz towarów podlegających opodatkowaniu wg obniżonej stawki (lekarstwa, niektóre środki higieniczne, książki, gazety, czasopisma, przedmioty dla osób niepełnosprawnych itp.).

Załącznik nr 2 zawiera wykaz usług podlegających opodatkowaniu wg obniżonej stawki (naprawy środków zdrowotnych, wózków inwalidzkich, lądowa systematyczna komunikacja zbiorowa, gromadzenie, uzdatnianie oraz dystrybucja wody, odprowadzanie oraz oczyszczanie ścieków, usługi noclegowe, prace budowlane i montażowe związane z budową, rekonstrukcją, modernizacją lub remontami budynków przeznaczonych na mieszkania socjalne, sprzątnięcie wykonywane w gospodarstwach domowych, domowa opieka nad dziećmi, osobami starszymi, chorymi oraz niepełnosprawnymi). Obniżona stawka podatku nie obowiązuje dla zwożenia, przetworzenia oraz likwidacji odpadów komunalnych.

Odmienne, niż w standardach unijnych oraz w stosunkowo skomplikowany i specyficzny sposób uregulowane są stawki podatku VAT w przypadku budownictwa mieszkaniowego (§48 ustawy o VAT).

Paragraf ten określa, że w przypadku przekazania domu mieszkalnego, domku jednorodzinnego oraz mieszkania, wliczając w to

niedokończony dom mieszkalny, dom rodzinny i mieszkanie, stosuje się obniżoną stawkę podatku, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

W przypadku dostawy domu mieszkalnego, domu rodzinnego oraz mieszkania, zarówno niedokończonych, wliczając w to prace budowlane i montażowe związane z ich budową, rekonstrukcją, modernizacją oraz remontami wraz z konstrukcjami, materiałami, maszynami i urządzeniami, które zostaną w nich w drodze prac montażowych i budowlanych jako ich element wbudowane lub zamontowane, stosuje się obniżoną stawkę podatku. Obniżonej stawki podatku nie stosuje się w przypadku prac budowlanych i montażowych związanych z rekonstrukcją, modernizacją i remontami wyłącznie pomieszczeń niemieszkalnych oraz domów rodzinnych.

Za dom mieszkalny w ustawie rozumie się budynek przeznaczony do celów mieszkalnych, w którym suma powierzchni podłogowych wszystkich jej lokali i pomieszczeń w ponad połowie przypada na mieszkania. Za dom rodzinny uważa się budynek przeznaczony do celów mieszkalnych, w którym ponad połowa powierzchni podłogowej przeznaczona jest do mieszkania. Dom rodzinny może mieć najwyżej trzy odrębne mieszkania, maksymalnie dwie kondygnacje nadziemne oraz strych.

W trakcie negocjacji akcesyjnych Republiki Czeskiej uzgodniono taki sposób opodatkowania budownictwa mieszkaniowego z ograniczonym okresem obowiązywania do 31. 12. 2007 r.

Okresem podatkowym jest kwartał kalendarzowy, jeżeli obroty płatnika za poprzedni rok obrotowy nie przekroczyły 10 000 000 CZK. Jeżeli obroty płatnika w poprzednim roku kalendarzowym osiągnęły kwotę 10 000 000 CZK, okresem podatkowym jest miesiąc kalendarzowy. Płatnik, którego obroty za poprzedni okres osiągnęły wysokość 2 000 000 CZK, może wybrać miesiąc kalendarzowy jako okres podatkowy i zmianę tę zgłosić organowi podatkowemu. Zmiany okresu podatkowego z kwartalnego na miesięczny lub z miesięcznego na kwartalny podatnik ma prawo dokonać najwcześniej z początkiem następnego roku podatkowego. Płatnik jest zobowiązany do zawiadomienia organu podatkowego o zmianie okresu podatkowego najpóźniej do 31 stycznia danego roku kalendarzowego.

Płatnik ma obowiązek w ciągu 25 dni po zakończeniu okresu podatkowego złożenia deklaracji podatkowej, również w sytuacji, gdy nie powstało mu zobowiązanie podatkowe. Samo zobowiązanie podatkowe podlega zapłacie w terminie złożenia deklaracji podatkowej.

Jeżeli w wyniku wymiaru nadmiernego odliczenia powstanie podlegająca zwrotowi nadpłata, jest ona zwracana płatnikowi bez konieczności składania wniosku w ciągu 30 dni od wymierzenia nadmiernego odliczenia.

O likwidację rejestracji do celów podatku VAT płatnik może złożyć wniosek najwcześniej po upływie jednego roku od daty wejścia w życie podanej

na potwierdzeniu o rejestracji, jeżeli jego obroty nie przekroczą za okres najbliższych poprzednich 12 po sobie następujących miesięcy kalendarzowych wartości 1 000 000 CZK.

OPLATY

Oplaty pobierane w Republice Czeskiej regulują następujące przepisy:

Oplaty administracyjne

Ustawa nr 634/2004 Dz.U., o opłatach administracyjnych

Oplaty lokalne

Ustawa nr 565/1990 Dz.U., o opłatach lokalnych

Oplaty sądowe

Ustawa nr 549/1991 Dz.U., o opłatach sądowych

Oplaty pozostałe

Rozporządzenie Rady Ministrów nr 527/2004 Dz.U., w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z autostrad i dróg szybkiego ruchu przez pojazdy mechaniczne,

Ustawa nr 86/2002 Dz.U., o ochronie powietrza.

Ustawa nr 185/2001 Dz.U., o odpadach,

Obwieszczenie nr 293/2002 Dz.U., o opłatach za wypuszczanie ścieków do wód powierzchniowych

Ustawa nr 252/1994 Dz.U., o abonamencie radiowo-telewizyjnym.

Oplaty za zwłokę w prawie cywilnym

Rozporządzenie rady Ministrów nr. 142/1994 Dz.U., w sprawie określenia wysokości odsetek za zwłokę na podstawie kodeksu handlowego

PRZESTĘPSTWA KARNO-SKARBOWE

Kodeks karny nr 140/1061 Dz. U. z późniejszymi zmianami określa następujące przestępstwa związane z podatkami:

§ 145a – Podrabianie oraz zmienianie znaków służących do oznakowania towarów lub przedmiotów będących dowodem spełnienia obowiązku podatkowego

- 1) Kto podrabia lub zmienia znaki służące do oznakowania towarów dla celów podatkowych lub inne przedmioty wydawane przez organ państwowy lub przez niego uprawnioną osobę prawną, będące dowodem spełnienia obowiązku podatkowego, z zamiarem spowodowania szkody innej osobie lub uzyskania dla siebie lub innej nieuprawnionej osoby korzyści, lub ten, kto takie znaki lub przedmioty wprowadza do biegu lub je używa jako prawdziwe, podlega karze pozbawienia wolności na jeden rok lub karze grzywny lub przypadkowi rzeczy.
- 2) Karze pozbawienia wolności na okres sześciu miesięcy do lat pięciu podlega sprawca, jeżeli czyn wymieniony w ustępie 1 popełni w dużym zakresie lub jeżeli uzyska w wyniku takiego czynu znaczną korzyść.

§ 147 – Nieodprowadzenie podatku, składki na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i składki na państwową politykę zatrudnienia

- 1) Kto jako płatnik w większym zakresie nie spełni swojego ustawowego obowiązku odprowadzenia za podatnika podatku, składki na ubezpieczenie społeczne lub składki na państwową politykę zatrudnienia, podlega karze pozbawienia wolności na okres sześciu miesięcy do lat trzech lub karze grzywny.
- 2) Karze pozbawienia wolności na rok do ośmiu lat podlega sprawca, jeżeli w wyniku czynu wymienionego w ustępie 1 uzyska korzyść dużych wymiarów.

CHARAKTERYSTYKA OTOCZENIA PODATKOWEGO

Otoczenie podatkowe w Republice Czeskiej odbiega dalece od zwykłego standardu europejskiego, który administracja publiczna zapewnia dla podatnika. Ustawowe regulacje procesu administracji podatkowej będące w sprzeczności z ekonomicznymi interesami narodu i społeczeństwa, i moim zdaniem w sprzeczności także z Podstawową Kartą Praw i Swobód Człowieka, powoduje nierówne traktowanie podatnika wobec organu podatkowego do tego stopnia, że ewentualnie niekwalifikowane i sprzeczne z prawem postępowania organu podatkowego mogą rzeczywiście doprowadzić do likwidacji podatnika, zanim zostanie zweryfikowana ich prawna zasadność.

Przepisy podatkowe są nieprzejrzyste, niejasne, skomplikowane i ciągle ulegają zmianom. Urzędy skarbowe nie są przy ich interpretacji jednolicie merytorycznie kierowane, nie jest wyciągana odpowiedzialność personalna lub finansowa wobec pracowników organów podatkowych za widoczne poważne błędy popełniane w postępowaniach podatkowych. Ministerstwo Finansów

wydaje dla celów interpretacji ogólnych tekstów ustaw podatkowych zalecenia metodyczne klasy D, które jednak nie są prawnie zobowiązujące i urzędy skarbowe nie muszą się nimi kierować i częstokroć nie kierują. Znaczące nowelizacje ustaw podatkowych są ogłaszane prawie że na ostatnią chwilę, udział środowiska specjalistów oraz samorządu gospodarczego w procesie legislacyjnym jest formalny, symboliczny i marginalny. Obowiązek wydania wiążących interpretacji przez organy podatkowe nie jest uregulowany prawnie.

Ponieważ ustawa o ordynacji podatkowej nie określa dla czynności organu podatkowego żadnych terminów (zwłaszcza nie jest określony żaden termin dotyczący rozpatrzenia najczęściej składanego zaskarżenia w formie odwołania), spory podatkowe są załatwiane w okresie rzędu kilku lat, przy czym zastosowanie zaskarżenia nie powoduje wstrzymania inkasa środków pieniężnych z tytułu częstokroć spornych i częstokroć widocznie niewłaściwych decyzji organu podatkowego. Niezadowolająca jest również działalność sądów. Patrząc na terminy załatwiania i rozpatrywania powództw, państwo dla ich działalności nie stwarza niezbędnych warunków i niewłaściwymi działaniami wręcz ich działalność ogranicza.

Można stwierdzić, że system zarządzania politycznego i państwowego wyraźnie nie spełnia swojego obowiązku i funkcji – udostępnienia dla działalności gospodarczej przedsiębiorców oraz w ogóle wszystkich podatników rzetelnych ram prawnych. Efekty tego stanu są pod wieloma względami niekorzystne – widoczne braki w konkurencyjności, trudność podejmowania decyzji strategicznych i finansowych i planowania, brak pewności prawnej i majątkowej, wyraźne negatywne skutki społeczno-psychologiczne, etyczne oraz moralne dotyczące przede wszystkim małych i średnich przedsiębiorstw.

Jesteśmy na gruncie Izby Gospodarczej i dlatego warto sobie uświadomić, że właśnie Izba Gospodarcza powinna z dużym naciskiem podejmować działania w kierunku zmiany tej sytuacji - tak niekorzystnej dla biznesu i żądać oraz skutecznie wymagać od rządu pełnienia jego obowiązków i nie tolerować złej pracy instytucji politycznych i państwowych.

Pomimo wszystkich braków, które wymieniłem, gospodarka Republiki Czeskiej rośnie. Świadczy to o tym, że również w niedoskonałym środowisku można prowadzić działalność długookresowo i z sukcesem oraz z pewnością jest to dowodem jakości czeskich przedsiębiorców. Zresztą, gdybyśmy chcieli prowadzić działalność w warunkach idealnych, pewnie nie zaczęlibyśmy nigdy i nigdzie.

Sytuację można podsumować i ocenić w ten sposób, że prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Czeskiej z uwzględnieniem wymienionych cech wymaga wykwalifikowanego, ekonomicznego sposobu zarządzania przedsiębiorstwem, w którego skład wchodzi również konkretna strategia w zakresie optymalizacji zobowiązań podatkowych, bazująca na

działaniach w miarę możliwości podatkowo pewnych i niepodważalnych. Wszystkim przedsiębiorcom można więc polecić, by posiłkowali się rzeczywiście wykwalifikowanym ekonomicznym, podatkowym, finansowym i księgowym doradztwem z gwarancją jakości świadczonych usług.

Jablonec nad Nisou
9 stycznia 2007 r.

Ing. Vladimír Opatrný
Doradca podatkowy nr 790